N°. 106. A°. 1848.

Zaturdag, 2 September.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den* 30 *Augustus* 1848.

Van wege Zijne Excellentie den Heer Gouverneur dezer Kolonie, wordt hiermede bekend gemaakt, dat tengevolge van het daartoe gedaan verzoek, *Brieven van Manumissie* zijn verleend geworden aan de navolgende Slaven, als:

1°. Aan de slavin *Neeltje of Leentje*, toebehoord hebbende aan J. A. W. RIVOIRE.

2°. Aan de slaven *Marjanna* en *Wilhelmina*, toebehoord hebbende aan J. F. W. FAULBORN.

3°. Aan den slaaf *Johannes*, toebehoord hebbende aan E. KöLLE en A. van DIEULEFIT

4°. Aan de slavin *Anna*, toebehoord hebbende aan J. A. van MEINAHLERS.

5°. Aan de Slaven *Elisabeth Frederika* en *Johan Frederich*, gestaan hebbende onder Straatvoogdij van nu wijlen D. F. VAN DER KAMP.

6°. Aan de slavin *Nancij*, afkomstig van wijlen de Weduwe M. C. MIDDENDORFF.

7°. Aan den slaaf *John Thomas*, toebehoord hebbende aan LOUISA TONSEL.

8°. Aan de slaven *Martha* en *William*, toebehoord hebbende aan W. MAYNARD.

9°. Aan den Slaaf *Charles*, toebehoord hebbende aan C. S. OLDENSTAM.

10°. Aan de slavin *Amalia*, toebehoord hebbende aan P. A. INGBON.

11°. Aan de Slavin *Johanna*, toebehoord hebbende aan S. M. GOMPERTS, En

12°. Aan de slaven *Flora*, *Jonas* en *Laurens*, toebehoord hebbende aan J. ABARBANEL Jz.

En dat gemelde gemanumitteerden voortaan de namen zullen voeren, van:

1° *Helena Rivier.*

2°. *Marianne Elisabeth Frederika Folborn.*

Maria Wilhelmina Folborn.

3°. *Jacobus Johannes Keulen.*

4°. *Anna Adolphina Basta.*

5°. *Elisabeth Frederika van Kamp.*

Johan Frederik van Kamp.

6°. *Maria Christina Bleesem.*

7°. *John Thomas Joijce.*

8°. *Magdalena Martha Mynhard.*

William Mynhard.

9°. *Frederik Charles Lindo.*

10°. *Petronella Amalia Vonk.*

11°. *Magdalena Johanna Blond*, En

12°. *Flora Carolina Munt.*

Jonas Jacques Munt.

Laurens Daniel Munt.

De Gouvernements — Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements - Secretarie.

PARAMARIBO, *den* 1 *September* 1848.

Bij Gouvernements-resolutie van den 30 Augustus ll. N°. 1138, is aan den Posthouder bij de Aucaner Boschnegers, C. L. D'HONDT, tot herstel zijner Gezondheid, een *binnenlandsch verlof* voor den tijd van *zes* Maanden verleend, terwijl de Heer M. MONTECATTINI is gequalificeerd, om gedurende het opgemelde *verlof*, die betrekking waartenemen.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den 1 September 1848.*

Namens Zijne Excellentie den Gouverneur, wordt hiermede bekend gemaakt, dat de *Zetting van het BROOD* over deze loopende Maand, is bepaald als volgt:

Dat een BROOD van *acht* Centen, zal moeten wegen *acht* Oncen.

En dat van *vier* Centen, *vier* Oncen.

Wordende alzoo al de Broodbakkers gelast zich daarnaar te gedragen.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ LISMAN.

Burgerlijke Stand.

PARAMARIBO, *den* 1 *September* 1848.

Heden zijn in *Ondertrouw* opgenomen: CHRISTIAAN LEERS Weduwenaar van LOUISA ANDRESA ELEONORA HAGEDORN en SARA GERTRUIJDA ELISABETH GREEBER.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
P. FAERBER.

Paramaribo, 31 Augustus 1848.

PRONUNTIATIE

bij het Collegie van Commissarissen voor het Departement der *Onbeheerde Boedels*, op Zaturdag den 2den September aanstaande, des voormiddags om *negen* uren, van het Dictum in den Boedel JOHANNES ZINK.

De Secretaris,
(15872) F. C. COBLIJN.

Aan belanghebbenden wordt door deze kennis gegeven, dat de Heer SAMUEL TYNDALL als *MEDICINAE DOCTOR* in deze Kolonie is geadmitteerd.

Paramaribo, den 29 Augustus 1848.

De Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt,
J. Æ. LISMAN,
Voorzitter.
JOHs. ABRAHAMSZ,
Scriba.

HET ZWITSERSCHE SONDERBUND.

Omtrent de uitgebarsten burgeroorlog in Zwitserland, waarvan de voorname oorzaak het door eenige kantons gesloten afzonderlijk verbond (Sonderbund) is, achten wij het niet ongepast, hier kortelijk de vroegere gebeurtenissen te herinneren, welke tot het ontstaan van dit verbond aanleiding gegeven hebben, en wij laten ten dien einde het volgende historisch overzigt volgen, dat dezer dagen door het *Journal des Débats*, is medegedeeld. Wij moeten evenwel vooraf de opmerking maken, dat het stuk blijkbaar in den geest van dit katholijk bondgenootschap geschreven is, en dat het zelfs voornamelijk tot verdediging daarvan schijnt te moeten strekken. Doch ook hier kan het *Audi et alteram partem* zijn nut hebben.

Om de gebeurtenissen te kunnen begrijpen, zoo luidt dit stuk, moet men kortelijk de vroegere herinneren, welke den tegenwoordigen stand van zaken te weeg gebragt hebben. In de eerste maanden van 1844 werd in den grooten raad van Lucern het voorstel gedaan, om het bestuur van eene der voornaamste inrigtingen van openbaar onderwijs in het kanton aan de Jezuiten toe te vertrouwen. Dit voorstel werd met eene zeer groote meerderheid verworpen. De landdag, welke in Julij daarop volgende vergaderde, ontving van een der kantons, Bazelland, het ontwerp tot een besluit, waarbij aan Lucern en aan al de overige kantons verboden werd, de Jezuiten in hun midden toe te laten. Een dusdadig besluit was blijkbaar strijdig met de bondsacte, en eene regtstreeksche inbreuk op de souvereine magt der kantons, welke het hoofdbeginsel daarvan uitmaakt. Het was zoo goed als eene oorlogs verklaring van de partij, welke besloten had, de bestaande inrigting van het eedgenootschap te vernietigen. Het ontwerp werd dan ook met eene groote meerderheid door den landdag verworpen. Maar de radicalen zijn hardnekkig en teleurstellingen slaan hen niet ter neder. Zij trachtten derhalve de meerderheid van den landdag te veranderen, en begonnen te dien einde op den geest der bevolking van de kantons te werken. Deze pogingen bleven niet zonder vruchten, en bragten eene omwenteling te weeg in het kanton Waadland, eene andere te Geneve en veranderingen in de regering van Bern.

Door deze veranderingen verkregen de radicalen het bewind in handen en op deze wijze werd de behoudende meerderheid op den landdag allengs verzwakt, dan eens ééne dan weder twee stemmen verliezende van het eene jaar in het andere. In 1845 werd het voorstel tegen de Jezuiten te Lucern, of om juister te spreken, tegen de souvereiniteit van Lucern wederom verworpen. Maar in 1846 werd het aangenomen. Evenwel bepaalde zich de landdag alleen tot het verbod aan de kantons, om de Jezuiten toe te laten; en er werden geene maatregelen bepaald, om de kantons te dwingen tot de uitvoering van dit besluit.

Wat deed nu het kanton Lucern? Het had op den landdag van 1844 geprotesteerd tegen de bemoeijing van den landdag met eene zaak, welke geheel tot deszelfs souvereiniteit behoorde. Maar in de discussien hadden de radicalen dreigende beleedigingen tegen dezen staat gebezigd en te kennen gegeven, dat, indien Lucern gevolg gaf aan het voorstel, om de Jezuiten te beproeven, zij de verdrijving door geweld zouden weten te verkrijgen. Deze bedreigingen hadden ten gevolge hetgeen zij altijd bij vast beradene menschen te weeg brengen. De Jezuiten werden beroepen. Te weten de groote raad van Lucern nam het hiertoe strekkende voorstel aan en onderwierp dit besluit aan de goedkeuring des

volks, overeenkomstig de zeer democratische staatsregeling van dit kanton, en het werd met bijna eenparige stemmen aangenomen. Voor het overige werd het niet dadelijk ten uitvoer gelegd.

Het nemen van dit besluit was het sein tot de onderneming der vrijscharen. Gingen deze scharen te Luceren de Jezuiten verdrijven? Zij waren er nog niet. Maar zoo zij nog te Lucern waren, bevonden er zich des te meer te Freiburg, te Schwijts en in Wallis. Waarom rigtten zich de vrijscharen niet naar deze plaatsen? Eenvoudig, omdat de Jezuiten noch het doel, noch de oorzaak van deze roemruchte onderneming waren; zij waren slechts een voorwendsel. Hetgeen deze vrijscharen eigenlijk te Lucern wilden uitvoeren, was het omverwerpen van de behoudende regering en de oprigting van eene in andere radicalen zin, aan wier hoofd die beruchte doctor Steiger zoude staan. Maar wat zijn de wereldsche zaken veranderlijk! Er bevonden zich in het leger der vrijscharen twee mannen, die zich destijds eene groote vermaardheid hadden verworven; de een is reeds door mij genoemd, de andere was de kapitein Ochsenbein; maar hoezeer werd de roem van dezen overstraald door dien van Doctor Steiger! En thans hoort men niet meer van den laatsten spreken, terwijl de Heer Ochsenbein voorzitter van den Landdag en de eerste bewindvoerder van Zwitserland is.

Ware de onderneming tegen Lucern gelukt, dan zoude de voornaamste tegenstand, dien de plannen der radicalen vonden, uit den weg geruimd, de overige behoudende regeringen in den stroom medegesleept zijn en de radicalen eigenmagtig op den Landdag geheerscht hebben; maar het lot wilde het anders.

Kort na de opening van den landdag in 1845 werd het voorstel tegen Lucern hernieuwd, maar even als in 1844 zonder gevolg. Zelfs scheen de landdag aan de radicale rigting van vele zijner leden weêrstand te willen bieden; men besloot niets tegen de vrijscharen, omdat dit tot de wetgevende magt der kantons behoorde; de landdag echter legde den kantons de verpligting op, om zulks te doen, aan welke verpligting evenwel, dit zij in het voorbijgaan, gezegd, de radicale kantons nog niet alle voldaan hebben; eindelijk werd de kapitein Ochsenbein van het kader van den eedgenootschappelijken staf geschrapt. Wat Lucern betreft, zijne afgevaardigden bestreden het voorstel, als strijdig met de bonds-acte en met de souvereiniteit der kantons.

In 1846, dank zij de overwinningen, welke de radicalen, niet verkregen, maar behaald hadden, door sommige kantons in omwenteling te brengen, was de stand van zaken geheel en al veranderd. Men weet op welke wijze de Zwitsersche landdag wordt gevormd. Eenige weken voor die bijeenkomst, vergadert de groote raad van elk kanton (in de democratische kantons is het de zoogenaamde *Landsgemeinde*) en beraadslaagt over al de punten, welke op den aanstaanden landdag zullen behandeld worden. Het resultaat van deze beraadslaging wordt op schrift gebragt en aan de afgevaardigden voor den landdag medegedeeld. De stemming, welke de afgevaardigden moeten uitbrengen, wordt hun voorgeschreven. Het is ook de groote raad, die de afgevaardigden voor den landdag benoemd, en het is dezen niet geoorloofd, van de hun voorgeschreven instructien af te wijken. Vandaar is de meerderheid op den landdag even veranderlijk als de deelen, waaruit hij bestaat, en verplaatst zich naar gelang van de omwentelingen, die in de kantons den staat van zaken veranderen. Vandaar ook kwam het, dat de landdag van 1846 verklaarde, dat het eedgenootschap betrokken was bij de zaak der Jezuïten, in strijd met de besluiten der beide overige landdagen.

Het was thans duidelijk voor Lucern en vooral de kantons van dezelfde denkwijze, dat het zich op nieuw zou te verdedigen hebben tegen soortgelijke aanvallen als die het in 1845 te verduren had, of dat het met een nog grooter gevaar bedreigd werd, te weten met een aanval, die een schijn van wettigheid voor zich had, ondernomen krachtens een besluit van den landdag, niet door vrijscharen, maar door bondstroepen. Het zoude wel wederom dezelfde mannen zijn, maar verschillend van naam en kleeding. Lucern, overtuigd van de regtvaardigheid zijner zaak, vormde het besluit, om zich te verdedigen, zoo als het in 1845 gedaan had. Maar daar de aanval beter overlegd zoude zijn, besloot het ook de verdediging zekerder te doen zijn. En hierdoor ontstond het denkbeeld tot het afzonderlijk bondgenootschap. Het is eene overeenkomst tot onderlinge verdediging tusschen de kantons, die vooral bedreigd werden door de radicalen: Lucern, Freiburg, Uri, Schwyts, Unterwald, Zug en Wallis. De oppositiebladen in Frankrijk herhalen telkens, dat dit bondgenootschap strijdt met de bondsacte, maar wel verre dat het daarmede strijdt, gedoogt die acte ten duidelijkste dusdanige bondgenootschappen, gedoogt ze niet alleen, maar maakt het zelfs den kantons ten pligt, hulp te verleenen aan de bondgenooten, die zulks verlangen. Buitendien dient dit *Sonderbund* alleen tot verdediging en vervalt indien het niet aangevallen wordt, indien men niet overgaat tot de uitvoering van het bewuste besluit.

Toen de landdag voor dit jaar was bijeengekomen, had hij vooreerst te beslissen omtrent de zaak der Jezuiten, vervolgens over die des verbonds. Wat de eerste aangaat, werd met de eenvoudige meerderheid van twaalf stemmen verklaard, dat zij tot de bevoegdheid van den landdag behoorde en een besluit genomen, waarbij Lucern gelast werd de Jezuiten te verdrijven, en aan de overige kantons verboden, hen te beroepen; wat het verbond aangaat, dit werd verklaard in strijd te zijn met de bondsacte en derhalve deszelfs opheffing gelast. Maar de twaalf kantons, welke tot het nemen dezer besluiten hadden zamengewerkt, hadden niet alle instructien gegeven aan hunne afgevaardigden, ten aanzien van de door den landdag te nemen maatregelen, om deze besluiten ten uitvoer te doen leggen, en zonder welke men moet het bekennen, deze beide besluiten slechts eene doode letter zijn; zulks was met name het geval met de kantons Graauwbunderland en St. Gallen. Dien ten gevolge is de landdag tot den 18den October verdaagd geworden, en de groote raden van de kantons, welke nog geene beslissing genomen hadden omtrent de maatregelen tot uitvoering werden bijeengeroepen, om de instructien op dit punt aan te vallen. Thans zijn deze instructien volledig, en de twaalf kantons, welke voor de opheffing van het *Sonderbund* en de verdrijving der Jezuiten gestemd hadden, hebben allen beslist, dat de beide besluiten door kracht van wapenen zullen ten uitvoer gelegd worden.

Tot dus verre de brief van het *Journal des Débats*. Tot aanvulling dezer bijzonderheden laten wij hier ook een tekst van de overeenkomst, die de kantons van het *Sonderbund* geslotenhebben, volgen.

1°. De kantons Lucern, Uri, Schwyts, Unterwald, Zug, Freiburg en Wallis, verbinden zich, om, ingeval een of meer van hen mogten aangevallen werden, en met het doel om hunne souvereiniteits- en territoriale regten te handhaven, elken aanval gemeenschappelijk en met al de hun ten dienst staande middelen af te weren, overeenkomstig het verbond van 7 Aug. 1815 en de oude verbindtenissen.

2°. De kantons zullen met onderling goedvinden de geschiktste wijze bepalen, om elkander wederzijds met de gebeurtenissen bekend te maken. Zoodra een kanton een zeker berigt ontvangt van een aanval, die plaats zal hebben of gehad heeft, zal het beschouwd worden als opgeroepen volgens de overeenkomst en verpligt, om het door de omstandigheden benoodigde aantal troepen op de been te brengen, zonder de officieele oproeping van het desbetreffende kanton af te wachten.

3°. Een krijgsraad, bestaande uit een afgevaardigde uit elk der bovengenoemde kantons, met eene algemeene en zoo uitgebreid mogelijke volmagt van wege de regeringen, is belast met het opperbestuur van den oorlog; deze komt bijeen in dreigende gevallen of wanneer er een aanval geschiedt.

4°. De krijgsraad moet met de hem toevertrouwde volmagt, in geval van nood, al de noodige maatregelen nemen voor de verdediging der bovengenoemde kantons. Indien het gevaar niet dringend is, zal deze raad met de regeringen der kantons beraadslagen.

5°. Ten aanzien van de betalingen der onkosten, die door dusdanige ligtingen van troepen veroorzaakt werden, is als regel gesteld, dat het kanton, hetwelk de aanvraag doet, de kosten van de ligtingen der gevraagde troepen moet dragen, onder voorbehoud evenwel van die gevallen, waarin bijzondere redenen zijn om eene bijzondere verdeeling aan te nemen. De overige kosten, welke wegens een gemeenschappelijk belang, voor het een of ander kanton mogten ontstaan, zullen gedragen worden door al de zeven kantons. [*Alg. H.*]

ADVERTENTIEN.

Paramaribo, *den* 31 *Augustus* 1848.

SOCIÉTEIT DE HARMONIE.

(15872) ALGEMEENE VERGADERING op Zaturdag den 2den September e. k., 's avonds om $7\frac{1}{2}$ uren.

De Heeren Leden worden verzocht deze vergadering niet te verzuimen.

N. J. C. BAARS

heeft per »*Elisa*" op nieuw in *Consignatie* ontvangen en biedt tot zeer *geringe prijzen* te koop aan:

***Echte* SCHIEDAMMER GENEVER,**

in enkelde en dubbelde kelders, heele en halve pijpen, per gallon, pinten of Nederlandsche kannen.

Per »*Geertruida*" Osse Rollades, Kalfsgehakt en *versche* Zalm in blik, van

ALBERDINK THIJM.

In voorraad:

Exquise Champagne- Roode en witte Port- Hermitage- Pommies- Cantemerle- Bourgogne- Malaga- Madera en Rhijnwijnen in soorten, fijne Italiaansche Likeuren, Gember, Soya, Vinaigre et Moutarde de Maille, Asperges, Champignons, Artichauts, Riz de Veau, Cretes de Coq, Patés de Foies de Strasbourg, Petits Pois etc. in blik.

SUPRA FIJNE *ZOETE OLIE.*

IJZEREN CARRON

SUIKER-TESTEN.

FIJN GAREN HEMDEN *LINNEN.*

LEIJDSCHE WOLLEDEKENS &ca.

(18681)

Te Paramaribo bij J. J. ENGELBRECHT.